№ 27. Rok 1849.

Wychodzi codziennie prócz Niedzieli i świąt uroczystych. Prenumerata przyjmuje się w Księgarni St. Gieszkowskiego przy ul. Grodzkiej Nr. 117.

Poniedziałek. 5 Lutego.

Kwartalna przedpłata na Gazetę Krakowską wynosi ZłR. 4. — Miesięczna Złp. 6. — Prenumeratę przyjmują wszystkie Urzęda Pocztowe.

GAZETA KRAKOWSKA.

Nr. 1239.

RADA ADMINISTRACYJNA

Okręgu Krakowskiego.

Wzywa Redakcyą Gazety Krakowskiéj, aby załączone tu ogłoszenie w tejże gazecie zamieściła.

Kraków dnia 3 Lutego 1849 roku.

Prezes, P. Michałowski.

Sekretarz Jlny *Wasilewski.*

Nr. 2287.

Odpis.

Ogłoszenie.

Ponieważ Leon Zienkowicz wychodźca polski z Krakowa, gdzie dotychczas przebywał, bez wiedzy i pozwolenia Władz tutejszych wydalił się, przeto Kommissya Gubernialna wzywa go niniejszym, ażeby w przeciągu 5ciu dni do Komitetu dla wydalenia obco-krajowych osób zawiązanego, tém pewniéj się zgłosił, gdy w przeciwnym razie tak on sam, jako téż każdy jakikolwiek mu przytułek dający, wedle ustępu 3 Lit. *B.* Odezwy dowodzącego Jenerała w Galicyi Barona Hammerstein z dnia 10 b. m. pod Sąd Wojenny podciągniętyby został.

W Krakowie dnia 27 Stycznia 1848 r.

Z Ces. Król. Komissyi Gubernialnéj,

(podpisano) ETTMAYER.

Wiadomości Polityczne.

Austrya.

Wiedeń. — Banknoty austryackie dziś w Węgrzech poszły w górę. W zamian za węgierskie agio podniosło się od 5 do 10 prc. Agio zaś od sztuk złotych w Peszcie dochodzi 40 prc.

„Kiedy o jakiéj rzeczy ludzie często gadają, to i wygadają“ mówi *Korrespondent austryacki*, z którego czerpiemy, — przeto zdaje się, że w krótce spełni się to, o czém tak dawno już gadają, to jest: że Sejm będzie rozwiązany, a konstytucya oktroyowana.

W Wiédniu tak wielki panował orkan, że nie pamiętają nic podobnego. Szkody są znaczne. Po ulicach pełno szczątków z zerwanych dachówek i szyb z okien. Dach czerwony z wieży kościoła Augustyanów, który niedawno ogniem spłonął, został zerwany. Podobnież i z wieżą kościoła Minoritów. Gmach inżenierów, koszary na Alser, szpital powszechny i inne domy wielkie przez burzę poniosły szkody. Jednakże to ztąd wynikło dobrego, że lody na Dunaju zostały wyruszone i Dunaj już czysty. Z Węgier nic nowego, to tylko, że klejnoty koronne zostały ocalone, a Kossuth ma zamiar uskutecznić swoją ucieczkę z Mamaras, czy mu się to uda? Bem ma się uwijać w Karpatach. Według wszelkich doniesień, zachowanie się wojsk cesarskich w Peszcie bardzo ma być chwalebne.

Wiedeń.—Z ostatnich wiadomości z Pesztu pod d. 20 stycznia, jak pisze Gaz. Wiéd. wróżą już koniec wyprawie węgierskiéj: W krótkim czasie lecz świetnie odpowiedziała armia cesarska wielkiemu powołaniu przywróciła pokój, i ocaliła jedność potęgi państwa całego. Ruchome kolumny będą teraz dostateczne; by porozbrajać i poniszczyć rozprężony Honved; utrzymują w téj nadziei listy otrzymane wprost z Debreczyna pod d. 16 b. m. a bardziéj jeszcze doniesienia o zwycięzkim postępie wojsk cesarskich we wszystkich stronach Węgier. Rozpierzchłe wojska madziarskie uchodząc rabują i łupieżą w pochodzie wsie i miasta, i głos oburzenia powszechny na nich. Wszelka karność wojskowa między nimi ustała, ścielą przed sobą trwogę, a za sobą zostawiają rozpacz. Tłumy nieszczęśliwych mieszkańców przybywają do Debreczyna, może w nadziei odzyskania złupionego dobytku, pewniejsza jednak dla pomnożenia strachu, trwogi i przekleństw na swoich łupieżców. Kossuthowski sejm zatém, chcąc tę zgrozę z siebie usunąć, zadekretował rozwiązanie całéj armii węgierskiéj. Dziwić się więc nie trzeba, jeźli po takich postępkach bez czci i sławy partyi Kossutha, kraj wszędzie wojska austryackie wita jako oswobodzicieli swoich. — Oczekujemy téż w krótce doniesienia o złożeniu broni korpusu szefa powstańców Görgey pod Kremnitzą.

Z pewnością donieść mogę, pisze inny korespondent do dziennika czeskiego z dnia 17, że Kossuth z Debreczyna ujechał, i nie wiemy dokąd. Klejnoty koronne pozostały pod strażą 33 szwadronów huzarskich, z postanowieniem strzeżenia i bronienia tego skarbu narodowego. Zresztą mamy często doniesienia o bitwach pokątnych, o porazce Węgrów, o złożeniu broni tysiącami Honved; ale że bez daty i cechy autentycznéj, dla tego o nich zamilczamy. Wspominam jedynie dla okazania jaki jest głos publiczny.

Wiadomości z Medyolanu z 17 stycznia w Gaz. Wied. prywatne, nie zapowiadają usposobienia umysłów zbyt pocieszającego; rozdraźnione uczucie zawodem nadziei jaką upatrywali dla siebie w Węgrach, jątrzy się teraz pochlebną myślą, obiecując sobie zbawienie po sprawach ministeryum piemontskiego. Marszałek zatém Radetzki poczynił wszelkie dyspozycye jakie przezorność nakazuje. Korpusy stoją w pogotowiu, a chorzy i ranni przeniesieni do Werony zostali. Feldm. lejt. Baron Hajnau obejmie dowództwo armii pod Wenecyą, na jego miejsce w Brescia idzie feldm. leit. Appel.—Arcyksiążę Albrecht bierze dowództwo dywizyi pod sprawą feldm. leit. d'Aspre przy Bergamo. Duch wojenny armii w lombardzkiém królestwie jedyny.

Niemcy.

Frankfort 19. Izba domagając się położenia konca obradom toczonym nad ustaleniem zwierzchności w Niemczech, p. Beseler jako sprawozdawca zamknął je w tych słowach:

„Przed siedmiu miesiącami rozstrzygło zgromadzenie za jednowładztwem, i obwołało Wielkorządzcę, nieszczęściem dziś w zgromadzeniu były inne zdania. Doradzono dyrektoryum, to znaczy, radzono spólne rządy niezawisłe od osoby i woli jednego, ale tém samém chcianoby skojarzyć co tylko ma intryga, egoizm i prywata niemieckich rządów. Jeźli wam miły pokój Niemiec, i chcecie dokonać konstytucyi, strzeżcie się dyrektoryatu. — Zgubniejszą jeszcze jest kolejność władzy. Kolejnieby jedno państwo po drugiém tylko o sobie myślało, a wtedy biada jedności. — A jeźli ostatecznie miała by być forma republikańska, dla 30 mocarstw udzielnych! nie przeczę, może jaki geniusz powiązałby wszystkich interes w jedność; ale go wiekami szukajmy. Zarzucają monarchii, że jest kosztowna; należy wprzódy rozstrzygnąć, czy też najtańszy rząd najlepszym. Niegdyś rzymsko-niemiecki cesarz pobierał całego dochodu 14,000 złr. Moi panowie, nigdy nie Niemcy drożéj nie przypłacili, jak owe tanie cesarstwo. Nie chcecie jednego pana, przedrzyźniacie się adresom nadchodzącym z poleceniem obrania jedynowładnéj zwierzchności; ale ja wiem, że ci którzy to piszą, dlą tego tak piszą, bo pragną silnych i jednostajnych Niemiec, bo tylko w Niemczech czują się szczęśliwymi. A jeźli się obawiacie by ustalona zwierzchność monarchiczna wolności waszych nie ograniczyła, tedy Niemce nie są godne wolności; wtedy niech rózgę całują, ale nie mówią, że są narodem wolnym. Dla tego rada moja, przyjąć zasadę, jaką wam wydział konstytucyjny podaje.“

Drezno 16 *Stycznia.* Ministeryum wyznań religijnych upoważniło superintendentów dawać jego imieniem dyspensę do chrztu i zaślubienia w domu, równie jak i do dochodzących prawnéj liczby świadków chrztu. To ostatnie pozwolenie daje się bezpłatnie. Wyznaczenie opłaty za zaślubienia i chrzest w domu pozostawia się do woli superintendentów. Spisy wydanych dyspenzacyi i wpłynionych za nie należytości należy corocznie do ministeryum przesyłać.

Prussy.

Berlin 19 *Stycznia.* Dzienniki pruskie zajmują się teraz prawie wyłącznie sprawą wyborów swoich. Partye im nieszczędzą, czém by tylko mogły wzmocnić swoje stronnictwa. Występują teraz na jaw zmowy jakie w listopadzie przeciwne rządowi stronnictwa poczyniły były. Klub strzegący praw i interesu prowincyi zamieścił w dodatku do gazety berlińskiéj plan bardzo dokładny jakim sposobem miała być toczona walka uliczna w Berlinie. Plan ułożyć miała 12 listopada komisya z osób 20 złożona, których donosiciel imiennie wypisuje; sam zaś układ całości miał dwie rzeczy na celu: 1) obronę jednéj dzielnicy o którą im chodziło, a 2) atak drugiéj, mianowicie przedmieścia Frydrichvorstadt.

Szwajcarya.

Bern 12 *Stycznia.* Werbunki neapolitańskie przytrzymane tego lata rozpoczęły się teraz tém żywiéj. Na próżniakach i bezzarobnych nam nie zbywa, kompletują się zatém kontyngensa z łatwością, ale transport będzie przytrudny; bo dawniéj szli rekruci na Piemont do Genuy, a ztamtąd morzem odchodzili na miejsce przeznaczenia, co w dzisiejszém położeniu będzie przytrudno. Dla tego umówiono się teraz, by ich na Tryest przeprawiać, otrzymawszy na to zezwolenie Marszałka Radetzkiego. Ale tu właśnie trudność nowa. Zwerbowani niechcą innéj nakładać drogi; a pięćdziesiąt Lucernianów założyło protest, że nie taka z nimi była umowa. Rada rządowa biedzi się teraz jak w téj sprawie rokować, i dotąd jeszcze wyrok nie zapadł. Bez wątpienia użyje rząd téj sposobności, ażeby zagodzić oraz sprawę względem wynagrodzenia kupcom szwajcarskim uszkodzonym w czasie oblężenia Messyny. Ile nam urzędownie donoszono, wiémy tylko, że w Neapolu po części powynagradzano, ale w Messynie nie przychodziło do tego; rząd szwajcarski chciałby więc teraz przytrzymać rekrutów, póki się ze wszystkiém ta sprawa nie złagodzi.

Ameryka.

Dzienniki Włoskie miewają teraz dokładne dosyć wiadomości z państw La Plata, bez wątpienia dla związków swoich z tamtejszą legią włoską. Gazeta Neapolitańska z d. 4 stycznia donosi z 28 października z Rio Janeiro: To co z Buenos Ayres wiémy, domyślać się każe kroków wojennych między Brazylią a prezydentem Rosas. Ośmielony w bezkarném dotąd postępowaniu swojém przeciw Anglii i Francyi, występuje teraz prezydent Argentyńskiéj rzeczypospolitéj na Brazylię, i zamyśla o wyprawie w sprawie wcale nie małéj wagi. Zbiéra teraz w Buenos Ayres dwa korpusy pod dowództwem Mancilia i Pacheco, z przeznaczeniem zajęcia Paraguai. Kraj ten po śmierci Dr. Francia w r. 1842 zaczął się za poradą Brazyli swobodniéj rozwijać, dozwolił przystępu cudzoziemcom, i zajął handlem i industryą i kolonizacyą. Sąsiedniemu Rosas to jednak nie po myśli, i postanowił zmusić Paraguay do konfederacyi spólnéj krajów w tamtejszych stronach jak jego jest zamiarem; co w obec Brazylii równie dla niéj byłoby niebezpieczném, tak w politycznym jak i w handlowym względzie. Upadek może blizki państwa i miasta Montevideo, i najazd Paraguai, ocknęły Brazylię, i znagliły wyprawić wojska na granice ku tym państwom, obowiązaną będąc z prawa bronić je zaręczywszy w r. 1828 niepodległość Montevidey, a Paraguai w r. 1844. Cesarz zatém nakazał przygotować potrzeby wojenne w prowincyi Rio Grande do Sul, a miasto Pelatos zaopatrzyć w park artyleryi. Montevideo tymczasem oczekuje co uradzą gabinety francuzki z angielskim.

Portugalia.

Lizbona 3 *Stycznia.* Spokojności publicznéj nic nienarusza, i bynajmniéj zaburzenia się nie obawiamy odkąd poważniejsza część kraju otwarcie się oświadczyła za sprawą rządu i korony. Szczególnie wojsko popiera. Pułkownicy załogi tutejszéj lizbońskiéj, wydali wespół z gwardyą municypalną okólnik do wszystkich korpusów po prowincyi, wynurzając w nim przychylność swoją dla królowéj i swobód kartą nadanych, przestrzegając oraz iżby nie dawali wiary rozsiéwanym wieściom innéj treści przez pisma stronnicze. Szczególnie dzienniki te powstają na księcia Saldanhę, i obwiniają go jeźli nie o zmowy, przynajmniéj o wielką łaskawość na Miguelistów, podsuwają mu fałszywe korespondencye i tym podobne rzeczy uwłaszczające powadze ministra prezydenta. Mówiąc jednak prawdę, dotąd jeszcze nie było powodu jawnego, by posądzać się godziło szlachetność charakteru Saldanhy.

Doniesienia Urzędowe.

D. 6 Lutego b.r. o godzinie 10 z rana w Sukiennicach zajęte prawnie ruchomości, jako to: zwierciadła w złoconych ramach, komody, lustro sufitowe bronzowe, szafy, łóżka, stoliki, stołki i inne, zaraz za gotową zapłatę w monecie srebrnéj *courant*, przez publiczną licytacyę sprzedane zostaną.

Kraków 30 Stycznia 1849 r.

Skorczyński C. K. K. S.

Doniesienie o Assekuracyach.

Wczasach, w których układ stosunków towarzyskich jest jednym z głównych zadań, Instytucya mająca w czemkolwiek styczność z polepszeniem bytu klas ludzi mniéj lub więcéj od losu obdarzonych, na drodze powolnéj ale postępowéj, była i bydź powinna, przez rozsądnych i prawdziwych przyjaciół Ludu z wdzięcznością przyjętą.

Kassy oszczędności są jedną z podobnych instytucyi, — Zbawienny wpływ, jaki też Instytucye na wspólczesność, przez zachętę daną do pracy, porządku i oszczędności wywierają, a tem samém do dojścia prawą drogą do lepszego bytu — są światu aż nadto dobrze znane. Do tego rzędu policzyć także należy wszelkie Assekuracye, których upowszechnienie w świecie, jest najlepszym skuteczności ich dowodem a tem się od Kass oszczędności odznaczają, iż w nich nawet majętniejsze klassy, przy dobrze zrozumianym interesie z korzyścią, swój udział mieć mogą. — Znaczenia Assekuracyi od szkody ogniowéj, od Gradobicia, od uszkodzeń Towarów w czasie transportu, są zbyt jasne i każdemu niemal tak znane i bliższe definicye onych są tu zbyteczne; jedna assekuracya życia jako u nas niedość upowszechniona a w swych skutkach bardzo zbawienna potrzebuje tego wyjaśnienia, iż przez nią rozumiemy umowę, mocą któréj za dostarczeniem pewnéj rocznéj opłaty (premią zwanéj) Zakład bierze na siebie obowiązek, wypłacić pewnéj osobie po śmierci lub za życia Assekurowanego — Kapitał naprzód umuwiony. Tak więc każden Ojciec familii, Urzędnik, Kupiec, Fabrykant, Wdowa mogą przy pomocy assekuracyi życia z poświęceniem małéj części swego rocznego dochodu, nie tylko zabezpieczyć na wypadek swéj nagłéj śmierci pewien kapitał dla familii krewnych lub swych przyjaciół, ale nadto sam jeżli opatrzność dłuższego mu życia dozwoli, mocen będzie, tenże kapitał osobiście na swą użyć korzyść, a to właśnie wtenczas gdy wiek podeszły lub nieszczęśliwe okoliczności posiadanie takowego zasiłku błogiem i niezbędnym mu uczynią! —

Spekulacya assekuracyjna, jak widzimy nie jest spekulacyą hazardową, która dziś wznosi pojedyncze fortuny, aby je jutro zgruchotać, ale jest spokojną, wyrozumowaną i słuszną kalkulacyą, moralnie uzasadnioną, bo dająca przez osobiste poświęcenie małéj części dochodu zapewnienie fundamentalne dobrego bytu ludziom drogim Sercu naszemu. — Winni przeto korzystać z takowych Assekuracyi, Panowie urzędnicy którzy się z pensyi miernych i od zdrowia zawisłych utrzymują. Panowie kupcy i fabrykanci, których bytu podstawą w ogóle jest kredyt — kredyt jak zwykle obawą śmierci mocno ograniczony. — Panowie rękodzielnicy chcący swym dziatkom choć napoczątek zawodu mały kapitalik po śmierci w pamiątce zostawić. — Zabespieczyć swe życie powinien jednym słowem każden, kto w dzisiejszych smutnych czasach tę przynajmniéj pewność zjednać sobie pragnie, iż kiedyś na łożu śmiertelném się znajdując, o przyszłą niedolę i brak funduszu do życia dla pozostałych Dzieci rozpaczać niebędzie.

Towarzystwo assekuracyjne — pod nazwą „Globus" zawiązane w Londynie i uprzywilejowane uchwałą Parlamentu z r. 1803 posiadające obecnie, po swéj 46letniéj chlubnéj exystencyi z policzeniem **Miliona Funtów Sterlingów kapitału** zakładowego, kapitał przeszło **Fst: 1,600,000** w hipotekach i gotowiźnie wynoszący, upoważniło tu w Krakowie dom handlowy pod firmą **Antoni Hœlcel** (w Rynku Głównym przy ulicy Sławkowskiéj N. 452) do przyjmowania takowych Assekuracyi Życia. — Wszelkich więc informacyi i bliższych opisów, niemniéj druków i formularzy, tak co do Assekuracyi Życia, jako i wszelkich innych Zabespieczeń uzyskać u niego można **bezpłatnie** i każdego czasu

Redaktor: *Władysław Iżycki.*